

11. Heller Ágnes: Sámson, Erósz és Thanatosz a Bírak könyvében. Budapest; Múlt és Jövő Kiadó: 2007.
12. Karasszon István: Az Ószövetség regénye. Budapest; Sapientia Főiskola – L' Harmattan: 2011.
13. Karasszon István: Ószövetségi ismeretek. Komárom; Selye János Egyetem: 2006.
14. Soggin J. Alberto: Bevezetés az Ószövetségbe. Budapest; Kálvin János Kiadó: 1999.
15. Morris Leon: Az Újszövetség teológiája. Budapest; Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány: 2011.
16. Henoch Apokalypsise. Budapest; Holnap Kiadó: 1989.

Takács Klaudia:

Egyenértékű? Különböző? Nemi szerepek a Biblia tükrében

Dolgozatomban a férfi és a nő szerepét vizsgálom – alapul véve Isten számunkra adott kijelentéseit, tehát az Ószövetség és Újszövetség Igéit. Megpróbálok különbséget tenni a nemi szerepek közt, de keresem a férfi és nő közti azonosságokat is. A teremtéstörténetből indulok ki, majd az Ószövetség egy-egy szép példáját alapul véve próbálom keresni a férfi és nő olyan tulajdonságait, melyek a mi Urunknak kedvesek. Biztosan sokakban felmerült már az a kérdés, hogy miért kellett Jézus Krisztusnak férfiként a földön működnie, miért nem lehetett nő. Erre is próbálok válaszolni. Majd megnézem Péter és Pál apostolok nemekre való kijelentéseit szemügyre véve a házasság kialakulását, a családi és gyülekezeti szerepeket, feladatokat. Végezetül pedig próbálok rámutatni, ha nemi szerepeink különböznek is, a Krisztusban való üdvösség szempontjából mindegy, hogy valaki milyen nemű!

Bevezetés

A címet elolvassva bizonyára sokakban felmerül a kérdés: Miért foglalkozunk azzal, hogy van-e a férfi és nő szerepe közt különbség? Hiszen a mai világ, a társadalom mindkettőtől csak a teljesítményt várja el, az a lényeg, hogy a maximumot hozzuk ki magunkból a munkahelyen s ezért megkapjuk a fizetésünket. Az álmok, a célok sokszor kimerülnek egy-egy élvezeti cikk megszerzésében, és nem találjuk a hón áhitott boldogságot. De valóban így kell ennek lennie? Csak ennyi az élet, vagy az a legfőbb életcél, hogy a nők minél szebb és minél drágább ruhákban járjanak, a férfiak pedig megvehessék maguknak a legmenőbb luxusautókat, s netán még évenként egy külföldi nyaralást is megengedhessenek maguknak?

És vajon mit mond erről Isten? Ő mit vár el tőlünk? Hogyan viselkedjünk, milyen feladatokkal bízott meg egy nőt és egy férfit először is a társadalom legkisebb, de egyben legfontosabb egységében a családban, s ebből kiindulva, erre alapozva a gyülekezetben, majd a társadalomban?

Munkámban elsősorban nem szociológiai vagy antropológiai válaszokat keresek e kérdésekre, hanem a Szentírás tükrében próbálom vizsgálni a nemi szerepeket. Mert hiszem azt, hogy a Bibliából útmutatást kaphatunk életünk minden területére, de ehhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a keresztyének tisztán hallják Isten hangját az Ő Igéjén keresztül, a világi társadalom átható befolyása nélkül. Nem csak munkám megírásánál, de mint hívő nő, mint teológus, s reménység szerint majdani feleség, családjára és lelkésznek is fontosnak tartom hangsúlyozni Pál apostol szavait: „és ne igazodjatok e világhoz, hanem úgy változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarat, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes” (Róm 12,2).

Ennek tükrében próbálom összehasonlítani a férfi és a nő szerepét az Írás alapján, kiindulva az Ószövetségtől – a teremtéstörténetből, Jézus személyén, szavain keresztül és eljutva egészen Péter és Pál apostolok tanításáig, és keresve Isten akarata szerinti választ a következő kérdésekre (a férfire és a nőre vonatkozóan): *EGYENÉRTÉKŰ? KÜLÖNBÖZŐ?*

Hiszen „abban van a boldog és tartalmas élet kulcsa, ha megismerjük Istennek életünkre vonatkozó rendelkezéseit, s azt, hogy mire tett alkalmassá, s ezután örömmel fogadjuk az ő tervében a nekünk szánt helyet. Ha Istennek terve van minden teremtményével, akkor velem is. Magától értetődő, hogy az én feladatom az, hogy a számomra kijelölt helyet megtaláljam”¹.

A teremtés

A Genézisben két teremtéstörténet olvasható (1Móz 1,26–31; 1Móz 2,7–1; Mózes 2,18–24), melyek ugyan némely szempontból eltérnek egymástól, de belőlük derül ki a Teremtő akarata az embereknek Istenhez és egymáshoz (férfi–nő) való viszonyát illetően.

1Móz 1: Isten képére

Nézzük meg először az elsőt, vagyis a hatodik nap történéseit, kiemelve belőle az 1Móz 1,27. verset:

¹ Smart F., Younk J.: A nő Isten gondolatai szerint. Bratislava; Evangéliumi Kiadó: 2005. 6. p.

„Megteremtette Isten az embert a maga képmására,
Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket”

Látjuk, hogy itt nincs hasonlóság a közel-keleti pogány, sokistenhívő vallásaival. Az Egyetlen Isten, aki mindeneket az Ő Szavával teremtett a saját képmására teremtette az embert. Egyedi és különleges módon teremtette a férfit, és a nőt, hogy képmásának hordozói, és az Ő földi helytartói legyenek. A nemek egyenlőségének Mózes általi kijelentése mélyrehatóan számított abban az időben: nő, és férfi egyaránt a Teremtő isteni képmásának jegyeit hordozza.²

Az eredeti héber szövegben ezt a szót találjuk: *celem*, melyek jelentése: az ő képére (Károli is így fordítja). Az ókori világ celem szobrai az utak mellett hirdették, hogy ki ott az úr, ki a király (fejedelem). Tehát, ezt a feladatot kapta a férfi és a nő a teremtettségben: hirdetni: Isten az Úr!

Dr. Szűcs Ferenc: Teológiai etika című könyvében így fogalmaz: „Az első híradás az ember istenképűségével kapcsolatban hangzik, amelynek kézenfekvő magyarázata szerint az ember Isten számára való teremtettségét, csak a másik emberrel való kapcsolatában tudja tükrözni és megélni”³.

Első pontban tehát kimondhatjuk: egyenlőnek teremtve Isten képmására. Továbbmenve így olvashatjuk: „férfivá és nővé teremtette őket ... És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó”. Isten megtehetette volna, hogy alkot csak nőt, vagy csak férfit, de nem így tett: „az ő akarata a nemiség, és jónak nevezte azt”⁴. Ő teremtette férfivá és nővé az emberi fajt. Ebből látszik az ember társas mivolta. Istennek mindkét emberi nemmel célja van, ahogyan azt látni fogjuk Pál apostol Efezusbeliekhez írt levelében is. Barth Károly e témában való vizsgálataikor erre a következtetésre jutott: „Az ember sohasem létezik ő magában, hanem mindig és mindenütt úgy mint férfi ember és női ember”⁵.

Isten megáldotta őket, majd elhangzik az ember felé az első isteni parancs:

² v. ö.: Strauch A.: A férfi és a nő egyenértékű de különböző. Budapest; Evangéliumi Kiadó: 2003. 17. p.

³ Dr. Szűcs F.: Teológiai etika. Budapest; Református Zsinati Iroda: 1993. 243. p.

⁴ Strauch i. m. 18. p.

⁵ Barth K.: Die kirchliche dogmatik III/4. 129. p.

„Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet.
Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a földön mozgó
minden élőlényen!”
(1Móz 1,28)

Isten e szavakkal nemcsak parancsol az első emberpárnak, de a föld királyává és királynőjévé teszi őket. A szaporodásban pedig felszólítja őket az új élet adására, egyben az isteni képmás továbbadására. Szükség van férfire és nőre, hogy Isten terve szerint uralják és töltsék be a földet.⁶ „A férfi és a nő egyformán ott áll Isten előtt, egyek az életben és a munkában, teremtettségükben és uralkodásra elhivatottságukban: Isten földi helytartói”⁷.

Ezek az igék biztosan a legtöbb keresztyén számára ismertek, főleg a házasság körében, hiszen sok esküvői istentiszteleten gyakran elhangzanak a Szentírás e szavai. Két ember életét összekötve hallhatja meg e isteni parancsot, de nemcsak mint felszólítás, hanem mint cél is szólhat, ahogyan Pálhegyi is, A házasság célja Isten tervében c. részben tárgyalja ezt az ígérést Keresztyén házasság című könyvében. Ő a következő három pontot hangsúlyozza:

1. hogy szaporodjunk;
2. hogy uralkodjunk;
3. képviselni Istent!

„Az Ő megbízásából, az Ő nevében kell uralkodni – „művelni és őrizni” – a ránk bízott természetet és a biológiai szaporodással együtt az istenfélelmet kell elterjeszteni a földön”⁸. Ezt az Istennek alárendelt emberi uralkodást oly gyönyörűen énekli meg a zsoltáros is:

„Úrrá tetted a kezed alkotásain,
Mindent a lába alá vetettél:
a juhokat és a marhákat mind,
még a mezei vadakat is,
az ég madarait, a tenger halait,
amelyek a tenger ösvényein járnak.

⁶ v. ö.: Strauch i. m. 19. p.

⁷ Smart F. - Young J i. m. 6. p.

⁸ Dr. Pálhegyi F.: Keresztyén házasság. Budapest; Kálvin Kiadó: 2007. 47. p.

Ó, Urunk, mi Urunk!
Mily felséges a te neved az egész földön!”
(Zsolt 8,7–10)

1Móz 2: Egyenértékűnek és különbözőnek teremtvé

Tovább haladva a Biblia olvasásában, elérkezünk a második teremtéstörténethez, melyből nagyon fontos tények derülnek ki Isten nemekre vonatkozó tanítását illetően és az 1Móz 2 felkészít az Újszövetség mondanivalójára is. Vegyük alaposan szemügyre az alábbi verseket:

„Azután megformálta az ÚRisten az embert a föld porából, és élet lehelétét lehelté orrába. Így lett az ember élőlény” (1Móz 2,7)

„És fogta az ÚRisten az embert, elhelyezte az Éden kertjébe, hogy azt művelje és őrizze. Ezt parancsolta az ÚRisten az embernek: a kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert ha eszel róla, meg kell halnod. Azután ezt mondta az ÚRisten: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzá illő segítőtársat. Formált tehát az ÚRisten a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezi; mert minden élőlénynek az a neve, aminek az ember nevezi. Így adott az ember nevet minden állatnak, az égi madaraknak és minden mezei élőlénynek, de az emberhez illő segítőtársat nem talált. Mély álmot bocsátott azért az ÚRisten az emberre, és az elaludt. Akkor kivette az egyik oldalbordáját, és húst tett a helyére. Az emberből kivett oldalbordát asszonnyá formálta az ÚRisten, és odavitte az emberhez. Akkor ezt mondta az ember: Ez most már cson-tomból való csont, testemből való test. Asszonyember legyen a neve: Mert férfiemberből vétetett. Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik a feleségéhez, és lesznek egy testté. Még mindketten mezítelenek voltak: az ember és felesége; de nem szegyelették magukat” (1Móz 2,15–25).

Mi minden derül ki ebből az ígérésből?

Hogy Ádámot teremtette először Isten, s neki adta azt a nevet, mely-lével később az egész emberi fajt illeti. Ádámot (a férfit) a föld porából alkotta az Úr.

Mi a jelentősége, hogy Isten Ádámot teremtette központi személynek?

„Nem a nő, hanem a férfi kapta a nevet – az általános nevet –, amelyet az emberi faj összességében visel: Ádám, vagy Ember (2,5; lásd 1,26 és 5,2). A férfit szólítja meg Isten a beszámolóban (2,16), ő kap először isteni kinyilatkoztatást és utasítást. Az állatokat Isten a férfi elé viszi, hogy nevet adjon nekik, és nem a nő elé (2,19–20). Az asszony lett a férfiből és nem fordítva. Az asszony a férfiért teremtetett, és hozzá vitetett, nem pedig fordítva (2,18.23). Így minden oldalról megvizsgálva, az 1Móz 2 arról szól, hogy miképpen teremtette Isten a férfit, és hogyan látta el minden jóval... Az 1Móz 2-ben lejegyzett valamennyi további cselekvés a férfi létével, természetével és szükségleteivel kapcsolatos. Ebbe beletartozik a nő teremtése. Ezt a részt egészen egyszerűen nem lehet másképpen értelmezni”⁹.

Az a tény, hogy a férfi teremtetett először, olyan kézenfekvőnek számít, hogy magában a Szentírásban a későbbiekben hivatkozási alapul szolgál: „A tanítást azonban az asszonynak nem engedem meg, sem azt, hogy a férfin uralkodjék, hanem legyen csendben. Mert Ádám teremtetett először, Éva csak az után” (1Tim 2,12–13).

De sohasem jelenti ez a férfi különbséget vagy kizárólagosságát, hiszen önmagában magányosnak, kevésnek bizonyul.

Látja viszont az Úr a férfi magányát, s először a teremtés során azt mondja az ÚR: „Nem jó”. Az ÚR felismerte, hogy nem jó az embernek egyedül lenni, szüksége van társra, aki segíti és kiegészíti őt. Ádámra néz az ÚR és kijelenti: „Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzá illő segítőtársat.” Ebben az isteni kijelentésben minden szónak súlya van! Ádámnak nem volt jó egyedül, nem volt teljes, kiegészítésre volt szüksége.

Hozzá illő segítőtársat rendelt az Úr Ádám mellé, ahogyan Pálhegyi egy cipzárhoz hasonlítja a házasságot¹⁰, úgy mondhatjuk ki az első emberpárra is és azóta is minden Isten által egymás mellé rendelt házaspárra is, hogy hasonlítanak egy cipzárhoz: az egyiknek csak a másikkal együtt van értelme. „Segítőtárs” – hangzik az asszony „funkciója”. „A „segítőtárs” kifejezés eredeti szavában nyoma sincs az alárendeltségre utalásnak. Ugyanezt a szót, amely 21-szer fordul elő az Ószövetségben, 16-szor ol-

⁹ Strauch i. m. 22. p.

¹⁰ Pálhegyi i. m.

vassuk úgy, hogy fölérendelt valakiről van szó, gyakran Istenről magáról (pl. 1Móz 49,25; 2Móz 18,4). Az asszonynak osztoznia kell Ádám föld feletti uralkodó méltóságában és dicsőségében; segítenie kell Ádámot, hogy az Isten által neki szánt szerepet betölthesse (1Móz 1,28)”¹¹. A „társ” egy olyan gyönyörű gyűjtőfogalom, mely magában foglalja, hogy nő, mint házastárs – egyben anya, barát, szerető. A hozzáillő pedig kifejezi, hogy bizony csak a társal kiegészülve teszi teljessé Isten az ember életét. Tehát, ami az egyikből hiányzik, azt kiegészíti a másikban.

Isten teljesen más módon teremtette a férfit és a nőt: míg Ádámot a föld porából és élet leheletét lehelte orrába, addig Évát a férfiből formálta (oldalbordájából). Ezen a fontos tényen alapul az Újszövetség több kijelentése, melyeket majd a későbbiekben fogok tárgyalni. Ebből a tényből – hogy a nő a férfiből vétetett – kiderül az is, hogy bizony van köztük hasonlatosság, de van különbség is. Az, hogy éppen az oldalbordából alkotta az asszonyt, pedig kifejezi az Istentől rendelt viszonyt is: a mellérendeltséget – a férfi szíve mellé rendelte az asszonyt.

Isten Ádámnak adta a jogot, hogy elnevezze a társát. A saját nevéből (is) ad neki nevet: asszonyember. Ahogyan ma a szülők megkapják a jogot, hogy gyermeküket elnevezzék, s ezzel bizonyos hatalmat gyakoroljanak felette, úgy kapta ezt a jogot az első férfi is az asszony felett. Ekkor ő felismeri: „csontomból való csont, testemből való test”. Tehát osztja az ő természetét: nem alsóbbrendű, mint az állatok, hanem egyenértékű vele.

Volt férfi és lett nő, s most elhangzik az igében a házasság szereztetési igéje: „Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté” (1Móz 2,24). „Ez az egyetlen mondat a házasságról, amely négyszer fordul elő a Bibliában. A Biblia különben viszonylag keveset beszél a házasságról. Annál feltűnőbb és nyomatékosabb az a tény, hogy ezt a mondatot négyszer ismétli, mégpedig igen döntő helyeken”¹² itt, a Genézis második részében (1Móz 2), ezzel felel Jézus a válsárról feltett kérdésre (Mt 19,5 és Mk 10,7), végül Pál Krisztusra vonatkoztatja az Efezusi levélben. Mivel Pálnál ez kulcsfontosságú kérdés, ezért ezt később bővebben fogom tárgyalni.

¹¹ Strauch i. m. 7–8. p.

¹² Trobisch W.: Kettesben?, Budapest; Primo – Evangéliumi Kiadó. 19. p.

1Móz 3: A bűneset és következményei

Mielőtt rátérnénk a bűneset pontos „híradására”, szeretnék visszautalni az 1Móz 2-ben olvasható egyértelmű és világos isteni parancsra: „A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és rossz a jó és rossz tudásának fájáról nem ehetsz” (1Móz 2,16–17). Itt óv az ÚR az engedetlenségtől, és büntetést helyez kilátásba. Nem tudjuk pontosan, mennyi ideig élt Ádám és Éva boldogan, összhangban az Éden kertjében, de egy napon megzavarodott ez az összhang! A ravasz kígyó fondorlatos kérdésével és hazugságaival rávette Évát, hogy kételkedjen Isten szavában és szeretetében. „Nem volt véletlen, hogy a Sátán először az asszonyt környékezte meg és nem a férfit. Mint minden mestercsaló, a legjobb módját választotta annak, hogy eladja a hazugságait”¹³. „Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kíváncsi is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett, majd adott a vele lévő férjének is, és ő is evett” (2Móz 3,6). „Azt látjuk itt, ahogy Éva, az első asszony elhagyta helyét. Átvette a vezetést, és vele együtt elveszítette a férjétől való függőségét. Ahelyett, hogy visszautasította volna a Sátán csalárdságát, és segítséget, támaszt keresett volna férjénél, akit Istentől kapott, függetlenül cselekedett és hagyta, hogy a kígyó engedetlenségre csábítsa”¹⁴.

„A teljes ismeret és feltárulkozás szabadsága helyett takargatniuk kell magukat egymás előtt, mégpedig éppen az élet továbbadásával kapcsolatos szerveik válnak tabuvá”¹⁵.

Ekkor romlott meg az ember és az ÚRisten viszonya, elromlott a boldog kapcsolat. A férfi és a nő elkezdtek félni Istentől, próbálkoztak elrejtőzni előle, de az Isten így is látja őket, majd kérdéssel fordul előbb a férfihez, aki beismeri, hogy evett a gyümölcsből, később a nő is elmondja: „A kígyó szedett rá, azért ettem” (1Móz 3,13). Majd az ÚR kimondja az ítéletet a drámában résztvevő mindhárom szereplő felett:

¹³ Strauch i. m. 27. p

¹⁴ Campell R. K.: A keresztyén otthon, a nő helyzete a Szentírás szerint. Budapest; Evangéliumi Kiadó. 51. p.

¹⁵ Szűcs F. i. m. 243. p.

1. A kígyó felett: őt megátkozta és alacsonyabb életformára fokozta le.
2. Az asszony felett: „Igen megnövelem terhességed fájdalmát, fájdalommal szüled gyermeked, mégis vágyakozol férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad” (1Móz 3, 16).
Az ítélet a nő legszebb küldetésére vonatkozik: az anyaságra és a házassági szerepére. A bűneset következtében átrendeződött házassági viszony itt már egyértelműen le van fektetve: a nő vágyakozik, a férfi pedig uralkodik rajta. Itt jelenik meg elsőként az alárendelő viszony, az 1Móz 2-ben utalás sincs a nő alárendeltségére, hanem az csak mellérendelő viszonyként értelmezhető.
3. A férfi felett: „legyen a föld átkozott miattad, fáradsággal élj belőle egész életedben ... Arcod verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél. Bizony por vagy, és vissza fogsz térni a porba!” (2Móz 3,17.19).

A férfi munkájára, megélhetésére nézve kapta büntetését, majd Évával együtt nem tudják elkerülni a halált, és visszatér a földbe.

Ez a bűneset következményében fennálló isteni rend érvényes kell, hogy legyen a mai megtorzult istentől elszakadt társadalomban is (a családban és egyéb társadalmi formákban is): a férfi uralkodik a nőn, a nő pedig vágyakozik a férfi után. Hogyan volt ez lehetséges Krisztus előtt? Hogyan valósult ez meg a mindennapi életben? És ma?

Legyenek e szavak tükörképül!

Még mielőtt rátérnénk az Újszövetség tükrében való férfi és nő képére, álljon még itt egy-egy példa az Ószövetségből a férfire és a nőre vonatkozólag, röviden szemügyre véve a Jeremiás 17,5–8 férfialakját és a Példabeszédek könyvében dicsért anya és feleség magasztos helyzetét.

A Biblia szerint az igazi férfi Istenben bízik. Ezt Jeremiás így írta meg: „Ezt mondja az ÚR: Átkozott az a férfi, aki emberben bízik, és testi erőre támaszkodik, az ÚRtól pedig elfordul szíve! Olyan lesz, mint a bokor a pusztában, nem remélheti, hogy eljön valami jó. Ott tengődik kövek közt a pusztában, a szikes, lakatlan földön. De áldott az a férfi, aki az ÚRban bízik, akinek az ÚR a bizodalma. Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig eresztí gyökereit, és nem fél, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sincs gondja, szüntelenül termi gyümölcsét”.

Azt hiszem szebben nem is lehetne kifejezni az asszony értékét, mint ahogyan a Példabeszédek könyve teszi: „A derék asszony urának koronája” (Péld 12,4); „Aki jó feleséget talált, kincset talált, és elnyerte az Úr jóakarátát” (Péld 18,22); „Derék asszonyt kicsoda találhat? Értéke sokkal drágább az igazgyöngynél” (Péld 31,10); „Csalóka a báj, múlandó a szépség, de az URat féltő asszony dicséretre méltó” (Péld 31,30).

Összegezve kimondhatjuk, hogy egy hatalmas dolgot vár el az ÚR mindkettőtől: az istenfélelmet! Legyen az nő vagy férfi. S így találhatja meg a férfi helyét a teremtet világban, s lehet gyümölcsözővé az ő élete, és így lehet a nő urának korája, melynek értéke bizony drágább az igazgyöngynél.

Jézus személye

Bizonyára sokakban felmerült a kérdés, miért született Jézus Krisztus férfi testben? Miért nem jöhetett le a világba női alakban? Van-e ennek jelentősége, hogy Jézus férfi volt? Van-e ennek üzenete a mai embernek? Vagy egyszerűen ezt követelte meg az akkori zsidó hagyomány?

Kell-e ezzel foglalkoznunk, hogy Krisztus Urunk férfi vagy nő volt? Minden keresztyén ember hitvallása, hogy Jézus Krisztus az Úr, ezért lényeges és szükséges nekünk ezzel a kérdéssel foglalkoznunk.

Krisztusról tudjuk, hogy kettős természetű: valóságos és igaz ember, egyszersmind valóságos Isten is, ahogyan ezt a Kis Kátéból is megtanulhattuk. Emberként, Isten Fiaként jött el erre a világra. „Az Újszövetség Krisztus „előképének” nevezi Ádámot (Róm 5,14). Az előkép itt azt jelenti, hogy „valami eljövendőnek a szimbóluma (jelképe) vagy illusztrációja” (kiábrázolása), ahogy egy ószövetségi személy vagy esemény előre megmutat (előrevetít) egy újszövetségi személyt vagy eseményt. Pl. Ádám előrevetíti Krisztust. Jézus az „utolsó Ádám”, és a „második ember” (1Kor 15,45.47). Az első Ádám elbukott, az utolsó Ádám nem. Ádámhoz hasonlóan Jézus Krisztus is egy faj feje, egy új emberiségé. Tehát Isten üdvtervének fényében Krisztus férfi voltának szükségességét tagadni annyi, mint meghasítani ezt a tervet”¹⁶.

Ezzel ellentmond egyes feministák állítása, akik szerint csak kultúrtörténeti okból volt szükséges, hogy Jézus férfi legyen, hittudományi

szempontból nem. Rebecca Groothuis ezt írja: „Kultúrtörténeti okokból szükség volt arra, hogy Isten férfiemberként öltön testet. Azonban, mivel Isten se nem férfi, se nem nő, hittudományi szempontból szükségtelen volt, hogy Isten férfiként jelenjék meg.” Továbbmegy és kijelenti: „Krisztus férfi voltába teológiai jelentőséget, és szükségszerűséget belemagyarázni annyi, mint az Ő megváltó művének hatóerejét megkérdőjelezni a nőkre nézve”¹⁷.

„Továbbá Jézus Krisztus Isten legteljesebb kijelentése. Ő testben megjelent Isten”¹⁸. A Bibliában Isten a legtöbb esetben férfialakban jelenti ki magát, pedig ő megtehette volna, hogy nem nélküli alakban ismerjük meg őt. De nem így történt, mert ő mindig Atya képében jelenik meg, és nem mint Anya. Krisztus Urunk is így tanított bennünket imádkozni: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyeiben...”¹⁹. Ő az Atya, nem csak egy az apák közül, és Jézus Krisztus is a Fiú, nem csupán egy a fiúk közül.¹⁹

Több helyen olvashatjuk a Bibliában, hogy Ábrahám, Izsák és Jákób Istene. Felmerülhet bennünk a kérdés, hogy akkor a nőknek nem Istene ez a hatalmas Isten? Válaszként erre hadd álljon itt Pásztor Jánosné imádságának egy részlete: „Sára, Eszter és Deborah Istene...! Egy amerikai feminista imádságban Uram, így szólítottak téged! Én is megpróbáltam, de nem sikerült. Te – Ábrahám, Izsák és Jákób Istene vagy! Kár, hogy a Bibliában nincs egy nő-Mózes vagy egy nő-Pál apostol! De hát mit csináljunk, ha nincs? Van sok nagyszerű nő a Bibliában, a történelemben, akik barátaiddá lettek, közvetlen munkatársaid voltak, akiket keresztyül beavatoztál egyházad dolgaiba. De rájöttem Uram: én nem attól leszek egyenjogú és modern, ha Deborah Isténének szólítalak. Lehet, ha a Bibliát nők írták volna, akkor biztosan több nőről lenne benne szó. De Uram, a Biblia kijelentés Rólad, s nem férfiakról, s nőkről szól! Ne haragudj, hogy olyan sokszor csak magunkat keressük Bibliánkban is, nem Téged. Köszönöm, hogy ember lehetek, hogy szabad ember lehetek. De nagyon köszönöm Neked, Uram, hogy nő-ember lehetek. Hogy azokhoz tartozhatom, akik évezredek keresztyül testükből táplálva adták tovább az életet. Köszönöm Neked azokat a nőket, akik terem-

¹⁷ Strauch i. m. 32. p.

¹⁸ Strauch i. m. 33. p.

¹⁹ Vö.: Strauch i. m. 34. p.

¹⁶ Strauch i. m. 33. p.

tő munkában részt vállaltak, akik gyermekeket szültek, akik alkottak, akik szöttek-fontak és kézimunkáztak, akik gyárakban és hivatalokban dolgoztak. Akik megállták és megállják a helyüket az életben”²⁰.

Az apostolok kijelentései

Témánkban tovább folytatva a kutatást, vegyünk szemügyre egy keresztyén házasságot és családot Péter és Pál apostolok által kijelentett isteni rendben. Nézzük meg, hogy mit mondanak ők a férfi és a nő szerepéről házasságon, családon belül, majd erre építve a gyülekezetben, társadalomban. Nézzük meg azokat a tulajdonságokat, erényeket, amelyekre szükség van egy jól működő házassághoz, mint a társadalom legkisebb egységéhez. Hiszen itt tanulhatja, tapasztalhatja meg az ember azokat a fontos dolgokat, amelyekre egy jól működő gyülekezet (és társadalom épülhet). Hiszen nevezhetjük a családot is egy kis gyülekezetnek. Persze ezzel nem azt akarom mondani, hogy az egyedülálló férfiaknak és nőknek nincs meg az Isten által elrendelt helyük, hiszen ők is ugyanúgy tevékenyen részt vehetnek, munkálkodhatnak környezetük életében, gyülekezetükben (esetükben a családi helyét más szolgálati terület tölti be).

Mielőtt rátérnénk a házasságon belül a nemi szerepekre, nézzük meg, hogyan is jön létre a házasság. Ahogyan már említettem, erről 4 helyen olvashatunk a Bibliában, vegyük most alapul Pál apostol Efesusbeliekhez írt levelét, ahol Pál ezt nem csak férfira és nőre vonatkoztatja, de Krisztusra és az egyházra is: „A férfi ezért elhagyja apját és anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté.” Nagy titok ez, én pedig ezt Krisztusról és az egyházzal mondom. De ti is, mindenki egyenként úgy szeresse a feleségét, mint önmagát, az asszony pedig tisztelje a férjét” (Ef 5,31–33). Felmerülhet bennünk a kérdés, hogy a Szentírás miért csak a férfinak mondja, hogy hagyja el az apját és az anyját? És mit jelent valójában ez az elhagyás? Zsidóknál egyértelmű volt, hogy az asszony költözik a férjéhez, így természetes volt, hogy ő elhagyja a szülői házat. Gyakran az egész család, rokonság kísért el először a férjéhez az asszonyt, végigtáncolva, végigmulatva akár a napokig tartó utat is. Ez az elhagyás, nem cserbenhagyást jelent! Hanem tudatosítaniuk kell, hogy

²⁰ Pálhegyi F. i. m. 94. p.

nekik már külön családjuk van, melyet csak úgy kezdhetnek „építeni”, ha a szülők is elengedik őket. Az elszakadásnak kétféleképpen is meg kell történnie: érzelmileg és anyagilag. Walter Trobisch: Kettesben? című könyvében²¹, erre az igére alapozva egy háromszöghöz hasonlítja a házasságot, mely csak akkor tud jól működni, ha mindhárom csúcsa már megfelelő.

E három csúcs a következő:

1. Elhagyás
2. Ragaszkodás
3. Egy testté lenni

Egyik sem maradhat ki ahhoz, hogy teljes egészét alkosson. Később egy sátorral azonosítja a házasságot, melynek a három tartópillére az előbb említett háromszög három csúcsa. A házasság sátrába be lehet bújni és mindaddig óv, véd a külső veszélyektől, amíg a tartópillérek meg nem sérülnek.

Olvassuk tovább az Újszövetség házirendjeit: „Engedelmeskedjete egymásnak, Krisztus félelmében. Az asszonyok engedelmeskedjenek férjüknek, mint az Úrnak; mert a férfi feje a feleségnek, ahogyan Krisztus is feje az egyháznak, és ő a test üdvözítője is. De amint az egyház engedelmeskedik Krisztusnak, úgy engedelmeskedjenek az asszonyok is a férjüknek mindenben. Férfiak! Úgy szeressétek feleségeket, ahogyan Krisztus is szerette az egyházat, és önmagát adta érte ... Hasonlóképpen a férfiak is szeressék a feleségüket, mint a saját testüket. Aki szereti a feleségét az önmagát szereti. Mert a maga testét soha senki nem gyűlölte, hanem táplálja és gondozza, ahogyan Krisztus is az egyházat, minthogy tagjai vagyunk testének” (Ef 5,21–25.28–30). „Ti asszonyok, engedelmeskedjete férjeteeknek, ahogyan illik az Úrban. Ti férfiak, szeressétek feleségeket, és ne legyetek irántuk mogorvák.” (Kol 3,18). A házasság „nagy titok”: „benne Krisztusnak és az egyháznak a kapcsolata ábrázolódik ki. Nem feltétlenül a rangrend és a nemek patriarchális tipizálása a legfőbb mondanivalója ennek a képnek. Bár még a mai partner-család viszonyban sem mellőzhető teljesen a teremtetési rend. Ez ugyanis nem

²¹ Trobisch W. lelkész-misszionárius. 1953-tól evangélikus szolgálatban állt Kamerunban. „Kettesben?” című könyvében egy afrikai nagyvárosban a szerelemről és házasságról tartott előadásait és ottani élményeit írja le.

az alá- és fölérendeltséget, hanem a kölcsönös szeretetet írja elő, amely a Krisztusnak való közös engedelmességből következik”²².

Ezek tükrében a három kulcsszó, mellyel összefoglalhatjuk a férfi szerepkörét:

1. Vezetés. Így ír erről Pálhegyi: „A vezetés felelősségét Isten adta a férjnek. A férj-szerep nem rang, hanem megbízatás. Elsősorban felelőséget jelent a feleség és a gyerekek anyagi, egészségi és lelki jólétéért. Nem azért kell a férjnek vezetnie, mert ő tökéletesebb vagy jobb teremtmény, mint a feleség – hiszen nem az –, hanem azért, mert Isten őt bízta meg ezzel és őt is fogja számon kérni”²³.
2. Szeretet (Ef 5,25 és Kol 3,19). Pál mindkét helyen a férfiakat inti a SZERETET-re, a felelősség súlyos terhét helyezi a vállukra, úgy szeressék feleségüket „ahogyan Krisztus is szeretete az egyházat”. A rangsorban a férfi kapta az első helyet, de ezt szeretetben kell megélnie.
3. Gondoskodás. „A férfi gondoskodik feleségéről, gyermekeiről, házáról (Ef 5,28–30). Ahogyan a Krisztus gondoskodik a gyülekezetéről, úgy kell azt tenni a férfinak a saját házával. Nem merül ki ez a szerep pénzkeresésben, hanem a nőhöz és a családhoz való szeretetteljes odafordulás és lelki támaszt is magába foglalja: a stabil házasságról és családi kötelekekről való gondoskodás, Isteni ismeretének, értékeknek, világnézetnek a megosztása”²⁴.

Campell szerint: „Isten háztartásában tehát rend uralkodik a férj és a feleség közti kapcsolat terén. S még ha a férjnek gyöngéden és szeretettel kell bánnia feleségével, illő, hogy a asszony ismerje el férjét a család fejének, legyen engedelmes neki, és félje őt mint urát. S mindezt az Úrban cselekedje (Ef 5,27), mert tudja, hogy férje mögött az Úr Jézus áll, és Ő az, akitől férje is kapta a tekintélyét. S mindenkor arra is kell gondolnia, hogy ő maga a Gyülekezet kiábrázolója a Krisztus iránti engedelmisségben, aki a Gyülekezet Feje. Valóban nagy kiváltság!”²⁵

²² Szűcs F. i. m. 247. p.

²³ Pálhegyi F. i. m. 89. p.

²⁴ Kaiser B.: Házassági, családi- és szexualitika. Egyetemi jegyzet. SJE RTK – Komárom, 2011/12.

²⁵ Campell R. K. i. m. 53. p.

Mielőtt próbálnám pontokba összefoglalni az asszony szerepkörét, ahogy megtettük ezt a férfinál, nézzük még meg, mit ír a házasságra vonatkozóan Péter? A házastársak becsülik meg egymást. „Ugyanígy, ti asszonyok, engedelmeskedjétek férjetekeknek, hogy ha közülük egyesek nem engedelmeskednek az igének, feleségük magaviselete szavak nélkül is nyerve meg őket, felfigyelve istenfélő és tiszta életetekre. Ne a külső dísz legyen a ti ékességeitek, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt. Egykor a szent asszonyok is, akik az Istenben reménykedtek, így díszítették magukat: engedelmeskedtek férjüknek, ahogyan Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, és urának nevezte őt. Az ő leányai leszteek, ha jót teszteek, és ha nem félteek semmiféle fenyegetéstől. És ugyanígy, ti férfiak is, megértően éljétek együtt feleségeitekkel, mint a gyengébb féllel, adjátok meg nekik a tiszteletet mint örökös társaitoknak is az élet kegyelmében, hogy a ti imádkozásotok ne ütközzék akadályba” (1Pt 3,1–7).

Ezen ígérés első szava: „ugyanígy” egy nagyon fontos dolgot árul el nekünk, ez az engedelmisség nemcsak az asszony feladata férjével szemben, mert ennek az egész levélnek a tárgya az engedelmisség. Engedelmisségre szólítja fel olvasóit Péter „minden emberi rendnek az Úrért” (2,13), tehát a kormánnyal szemben; a szolgákat az Urukkal szemben (2,18–20); és a feleségeket a férjükkel szemben (3,1). Tehát az engedelmisség nemcsak a feleség feladata. Egy olyan alárendeltségi viszonyt feltételez, amely egyoldalú és megfordíthatatlan. Péternél, szinte a belső szépség ellentétéként áll a külső díszítettség. Az asszony lelki értékeiben, hitében, istenfélő tiszta életében látja a szépségét, ugyanakkor óvva int attól, hogy a külső díszítésekben (öltözködés, hajviselet, ékszerek és kozmetika) keressék a női létük ékességét és figyelmezteti őket, hogy ne foglalkozzanak ezekkel túl sokat.

Foglaljuk most már össze az asszonyok szerepkörét:

1. Engedelmisség. Az asszonyok felé szóló parancs pedig, ENGEDELMESEKEDJÉTEK. Az eredeti görög szó – υποτασσο – kifejezi itt, nemcsak az engedelmisséget, de az alárendeltséget is. Az asszonyok segítsék a férjüket, ne pedig hátráltassák őket. A házasságban az asszony testesíti meg a Gyülekezetet, a férfi pedig Krisztust, aki irányítja az Ő Gyülekezetét. Helyzetük kölcsönös, s a férj szereti a feleségét, a feleség is a férjét.

2. Tisztelet (Ef 5,33). A férj, csak akkor érzi magát sikeresnek, ha a felesége is tiszteli őt. Lehet, hogy valakinek ezrek tapsolnak, mégis boldogtalan, ha a felesége nem méltányolja. De súlyos kudarcot is kibír a férfi, ha a párja átöleli és így szól: „Nem baj, drágám, én tudom, hogy te mit érsz”. A férjnek a felesége tiszteletére is szüksége van ahhoz, hogy egész ember legyen – írja Pálhegyi.²⁵

3. Szeretet. „Neveljétek józanságra a fiatal asszonyokat, hogy ezek is szeressék a férjüket és gyermekeiket” (Tit 2,4).

„A házasság a legjobb iskola, ahol megtanulható az önfeláldozó, krisztusi szeretet. Egy idősebb keresztyén asszony nagyszerű tanítója és tanácsadója lehet egy fiatalabbnak a házastársi szeretet felől. Ha egy feleség szereti a férjét, akkor a házasságban minden egyéb sokkal könnyebben a helyére kerül”²⁷.

A család és az otthon

Tovább lépve a férfi és nő házasságon belül betöltött szerepéről, nézzük meg, hogy mit tanít az Írás a férfi és nő családi szerepéről, hogyan viselkedjenek, mint atyák és anyák, majd nézzük meg, mi teszi az otthonot otthonná. Valóban csak a finom étel és a puha ágy?

A családra, mint egységre épül az egész társadalom és bizony Isten rendelkezésében fontos helye van a családnak is. A Bibliában Isten parancsokat, utasításokat ad nem csak a gyermekeknek a szülőkkel szembeni tiszteletre (V. parancsolat), de inti a szülőket is gyermekükkel szembeni viselkedésükben. Campell így ír a családról: „Isten jó-téteménye, ha családi kötelékben élhetünk, és élvezhetjük a gyengéd szeretet, amelyet Isten plántált az ember szívébe. A családtagok kölcsönösen gondoskodnak egymásról, naponta gyakorolják az önmegtartóztatást. Az egymás iránti szeretet és engedelmeség, az engedelkenység naponkénti gyakorlása, amit ez a közösség szükségessé tesz, ellensúlyozza az emberiség bűnének gyökerét: az önzést, az akaratosságot és az engedetlenséget”²⁸.

²⁶ Pálhegyi F. i. m. 96. p.

²⁷ Strauch i. m. 70. p.

²⁸ Campell i. m. 6. p.

Ti apák...

Pál által a következő intéseket kapják az apák Teremtő Atyánktól: „Ti apák pedig ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek az Úr tanítása szerint fegyelemmel és intéssel” (Ef 6,4). „Ti apák, ne ingereljétek gyermekeiteket, nehogy bátortalanokká legyenek” (Kol 3,21). Köztudottan az apák szoktak keményebben, szigorúbban bánni a gyermekekkel, ezért is szólítja meg a Biblia mindig az apákat, ha nevelésről van szó. Itt viszont arra figyelmezteti őket az isteni Lélek, hogy ne legyenek túl szigorúak, fölényeskedők, önkényesek, igazságtalanok gyermekeikkel szemben, viszont feladatukat – a nevelést – ne akárhogy tegyék, hanem: „az Úr tanítása szerint”. A Thessz 2,11–12 szerint pedig az apák intik és buzdítják gyermekeiket: „Aminthogy azt is tudjátok, hogy mint gyermekeket az apa, mindenkit egyenként tettünk és buzdítottunk”. „A gyermeki lélek érzékeny, s az atyának tekintetbe kell vennie a gyermek érzéseit és hajlamait. Az Úr iránti kötelesség terén soha nem lehet elnéző, ugyanakkor tekintettel kell lennie arra, hogy gyermeke még gyenge, és nem szabad jobban megterhelni, mint ahogy azt elviselheti, nehogy bátortalanra vagy lázadóvá legyen. A gyermek könnyen elbátortalanodik, kivált az Úr útján való járásban. Az atyáknak engedelmessegre és tapintatra van szükségük, elsősorban gyermekeikkel szemben”²⁹.

A családnak, mint gyülekezetnek a vezetésére is érvényes: „Legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkerkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját” (1Pt 5,2–4). A pásztor teendőit pedig a 23. zsoltár alapján 3 szóban foglalhatjuk össze: őriz – azaz biztonságot ad a rábízott bárányoknak; legeltet – gondoskodik a rábízottak testi-lelki jólétéről; vezet – élete példájával megtanítja a helyes úton való járást³⁰.

Az anyák

„Az anyától kapja a gyermek erkölcsi alapállását és erényeit, míg az apától a társadalomban elfoglalt helyét. Ezért olvashatjuk a Biblia történelmi

²⁹ Campell i. m. 23. p.

³⁰ v. ö.: Pálhegyi F. i. m. 105. p.

könyveiben oly gyakran ezt a kifejezést: „az anyja neve... volt” – általában Izráel és Júda királyaival kapcsolatban. Ezen királyok története is bizonyítja anyjuk jó vagy rossz irányú befolyását. Rendkívül fontos tehát, hogy az anyák az Úr félelmével legyenek teljesek, és elsősorban Isten országát és az Ő igazságát keressék. Így tölthetik be Istentől kapott feladatukat a családban az Úr dicsőségére, és nevelhetik gyermekeiket az Úr félelmében³¹.

Ebben a nemes, gyönyörű szolgálatban álljon előttünk szép példaként Krisztus Urunk anyja, Mária, aki felismerte, hogy az Úrtól kapta gyermekeit, ezért az Úrnak is ajánlja őket. Az anyaság számára szolgálat, amelyben ő hűséges, alázatos és önmegtartózkodó. Gondoljunk csak a kánai menyegzőre, melynek alkalmából „olyasvalamit mondott ki Mária, ami felülmúlhatatlan: arra szólította fel a szolgálát, hogyha Jézus „valamit mond nektek, megtegyétek.”³²

Az otthon – „de én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!” (Józs 24,15)

Ha meghalljuk ezt a szót: „otthon”, bizonyára sokaknak eszébe jut a frissen sült pogácsa és kalács illata, a puha ágy, de a melegség és a szíveslátás is, hiszen az otthon nemcsak az a hely, ahol eszünk és alszunk, hanem ahol menedéket találunk a világ gonoszságától, ahol megkapjuk a meghitt családi szeretetet, ahol boldogságot, gyengédséget, gondoskodást találunk. Olyan hely ez, ahol jól érezzük magunkat.

Nézzük meg, a Biblia szerint mi teszi az otthont igazi otthonná. Ehhez térjünk vissza kicsit az Ószövetséghez, ott is Bölcs Salamonnak példabeszédeihez: „Az asszonyi bölcsesség építi a házat” (Péld 14,1). A hogyan kérdésre pedig „A derék asszony dicsérete” adja meg a választ: „Ura szívből bíz benne, vagyona el nem fog” (Péld 31,11); „Fölkel még éjjel, ételt ad háza népének, és rendelkezést szolgálóinak” (31,15); „Erő és méltóság árad róla, és nevetve néz a holnap elé. Szája bölcseségre nyílik, és nyelve szeretetre tanít. Ügyel háza népe dolgaira, nem kenyerre a semmittevés” (31,25–27); Csalóka a báj, mulandó a szépség, de az Urat féltő asszony dicséretre méltó” (31,30).

³¹ Campell i. m. 32. p.

³² Smart F.-Young J. i. m. 28. p.

Campell így jellemzi az igazi keresztyén otthont: „Az igazi keresztyén otthonban az Úrnak megadják az őt megillető helyet, az egész család isteni összhangban együttműködik Isten szándéka és célja szerint, és ismerik Istennek a családot irányító szeretetét. Olvassák és meg is tartják Isten Igéjét, ha sokszor erőtlenség között is, imádkoznak és dicsőítik Istent. A menny levegője érződik itt, és miként egykor Izráelben, itt is mennyei világosság fénylik a földi sötétségben (2Móz 10,23). Minden keresztyén otthon visszatükröz valamit abból a mennyei otthonból, ahova tartunk, és így világosan megkülönböztethető azoktól, amelyekben nem fénylik a világ világossága”³³.

A gyülekezetben

Miután megvizsgáltuk a nemi szerepeket a házasságon, családon belül, térjünk most rá a férfi és nő helyzetére, feladataira a gyülekezetben. Ahogy már említettem, mivel a család tekinthető gyülekezetnek is, így a családra vonatkozó tanítások vonatkoznak a gyülekezetre is, ugyanígy a gyülekezetre vonatkozó tanítások érvényesek a családban is. E kettő közt nem húzhatunk éles határvonalat. „Ha az Ef 5, a házasságról szóló igék csúcspontja, akkor az 1Tim 2, a nemi szerepeket tárgyaló igék betöltése a helyi gyülekezet számára”³⁴.

Mielőtt rátérnénk az 1Tim 2 tanulmányozására, nézzük meg, milyen céllal írja Pál e levelet az Efezusban tartózkodó Timóteusnak: „ezekből tudd meg, hogyan kell forgolódnod az Isten házában, amely az élő Isten egyháza, az igazság oszlopa és erős alapja” (1Tim 3,15). A levélből kiderül, hogy Timóteusnak két fő feladata van: a tévtanok elleni küzdelem és a gyülekezeti élet megszervezése, ill. szerkezetének kiépítése.³⁵ És ebből tudhatjuk meg mi is, hogyan kell forgolódnia, tevékenykednie férfinak és nőnek Isten házában és a gyülekezetben:

Férfiak és asszonyok magatartása az istentiszteleten

„Azt akarom tehát, hogy a férfiak mindenütt büntől tiszta kezeket felemelve imádkozzanak harag és kételkedés nélkül. Ugyanígy az asszonyok

³³ Campell i. m. 6–7. p.

³⁴ Strauch i. m. 75. p.

³⁵ Bándy György: Bevezetés az Újszövetségbe. Komárom; Selye János Egyetem: 2008, 128. p.

is, tisztességes öltözetben, szemérmesen és mértékletesen ékesítsék magukat, ne hajfonatokkal és arannyal, gyöngyökkel vagy drága ruhával, hanem azzal, ami az istenfélelmet valló asszonyokhoz illik: jó cselekedetekkel. Az asszony csendben tanuljon, teljes alázatossággal. A tanítást azonban az asszonynak nem engedem meg, sem azt, hogy a férfin uralkodjék, hanem legyen csendben. Mert Ádám teremtett először, Éva csak azután, és nem Ádámot vezette tévútra a kísértő, hanem az asszonyt, és ő esett bűnbe. Mégis megtartatik a gyermekszüléskor, ha megmarad józanul a hitben, a szeretetben és a szent életben” (1Tim 2,11–15).

Elsőként a férfiakat szólítja fel Pál az imádságra, és nem akárhogy, hanem büntől tiszta felemelt kézzel, ezzel nem elsősorban a fizikai állapotra céloz, hanem a tiszta – harag és kételkedés nélküli – szívre. Az imádság elsőbbségéről korábban ezt olvashatjuk a levélben: „Arra kérlek mindenekelőtt, hogy tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért, a királyokért és minden feljebbvalóért, hogy nyugodt és csendes életet éljünk teljes istenfélelmen és tisztességben” (1Tim 2,1–2). A levél második részének első 7 verse után, melyek az imádságról szólnak, figyelmezteti Pál a férfiakat az imádkozással kapcsolatban arra, hogy hogyan kell viselkedniük az istentiszteleten.

Az istentiszteleten való viselkedéssel összefüggésben beszél az apostol a nők öltözködéséről is. Ahogyan Péternél is már láttuk, Pál sem tiltja meg a nőknek a szép ruhák viselését, de nem ezt tartja ékességüknek, hanem a jó cselekedeteket, vagyis a „lelki szépséget”. Inti őket a mértékletességre, és óvja őket a túlzott külső díszítettségtől. „Mai hasonlattal élve, John Stott megjegyzi: A gyülekezet valóságos szellemi kozmetikai szalon kell, hogy legyen, ahol arra buzdítják a nőket, hogy jó cselekedetekkel ékesítsék magukat. Szükséges arra emlékeztetni a nőket, hogy ha a természet megtagadta tőlük a külső szépséget, a kegyelem gyönyörűvé formálhatja őket, illetve ha Isten szépnek teremtette őket, akkor a jó cselekedetek tovább növelhetik a szépségüket”³⁶.

A következőekben pedig az asszonyok engedelmisségéről ír az Isten házában, kiemelve, hogy csendesen és teljes alázatossággal tanuljanak, és hogy nekik a tanítást nem engedi meg. Az eredeti görög szövegben

³⁶ Strauch i. m. 79. p.

a „υποταγη” szó szerepel a tanulásra, amely a már említett (részletezett) „υποτασσο” ige főnévi alakja, tehát aláztos engedelmisségre utal, vagyis olyan engedelmisséget kér a nőtől a gyülekezetben, mint a házasságban. Az istentiszteleteken a nőknek tanulniuk kell, de tanítaniuk nem szabad. „Fontos megjegyezni, hogy Pál nem teljesen tiltja meg a nőknek a tanítást (ApCsel 18,26; Tít 2,3–4; 2Tim 1,5). Tiltása arra vonatkozik, hogy a nők hivatalos gyülekezeti alkalmakon nyilvánosan ne tanítsák a férfiakat. Pál azért tesz így különbséget, mert a gyülekezet tanítása nemcsak információátadás (értesülések), hanem hatalomgyakorlás is azok felett, akiket tanít. Clark helyesen jegyzi meg, hogy „a Szentírás mindenekelőtt úgy tekinti a tanítást, mint vezető szerepet, olyan szerepet, amelyet vezető pozícióban (helyzetben) lévő előjárók, tanítók és mások gyakorolnak. Ebben az összefüggésben a tanítás, a hatalomgyakorlás és az engedelmisség közti kapcsolat sokkal világosabban érthető. Mivel a nő szerepe az engedelmisség, ő nem taníthatja/vezetheti a gyülekezetet”³⁷.

Pál az asszonyokat engedelmisségre inti a gyülekezetben a Korinthusiakhoz írt első levélben is: „Az asszonyok hallgassanak a gyülekezetekben, mert nincs megengedve nekik, hogy beszéljenek, hanem engedelmeskedjenek, ahogyan a törvény is mondja” (1Kor 14,34).

Fontos kulcsszó ebben az összefüggésben az „uralkodni”, görögül: „αυθενειν”, mely nemcsak uralkodást, hanem fölékerekedést és zsarnokoskodást is jelent. Ezt pedig a nőknek nem engedi meg a gyülekezetben, ezt az eredeti teremtési renddel (1Móz 2) – „Mert Ádám teremtett először” – és Éva édenkerti tévútra vezetésének felhasználásával – „és nem Ádámot vezette tévútra a kísértő, hanem az asszonyt” – indokolja a szentíró. Tehát itt már megfigyelhetjük a vezetés – alárendeltség kapcsolatot, mégpedig a következő formában: férfi – nő.

A Korinthusiakhoz írt első levélben azonban már három vezetés – alárendelés kapcsolatot hangsúlyoz Pál: „Szeretném, ha tudnátok, hogy minden férfinak a feje a Krisztus, az asszony feje a férfi, a Krisztus feje pedig az Isten” (1Kor 11,3). „E három említett páron (Krisztus/ferfi, férfi/nő, Isten/Krisztus) keresztül Pál megerősíti, hogy egy vezetés – alárendelés kapcsolat áll fenn Krisztus és a férfi, férfi és a nő, Isten és Krisztus közt. Ezeken a kapcsolatokon nem lehet változtatni, csak azért,

³⁷ Strauch i. m. 80–81. p.

hogy megfeleljenek a világi társadalom egalitárius (egyenlősítő) filozófiájának. A férfi – nő közötti irányításkapcsolat nem egy kultúrához való alkalmazkodás – ez isteni terv³⁸.

Az, hogy az ÚR a férfiaknak rendelte a vezetés szabályát, még nem jelenti azt, hogy a nőkre nem bízott fontos és elengedhetetlen feladatokat az Ő munkájában. Nem szabad megfedkezünk róluk sem, szolgálataukról, közreműködésükről, hiszen a nők is nagyszerű bizonyágtévéők, imaharcosok, nemzedéképítők, gondviselők és szeretik az Urat.

Végezetül...

Végezetül még két ígérést szeretnék kiemelni, melyek véleményem szerint elengedhetetlenül fontosak a férfi és nő különbözőségének és Isten előtti egyenlőségének vizsgálata/tanulmányozása során:

Egymásra utalva

„De az Úrban nincs asszony férfi nélkül, sem férfi asszony nélkül. Mert ahogyan az asszony a férfiből van, úgy a férfi is az asszony által van, mindkettő pedig Istentől van” (1Kor 11,11–12).

Ismét előjöhethet előttünk a cipzár vagy az olló képe: egyik fél sem teljes a másik nélkül. De mi a közös bennük? „Mindkettő Istentől van!” Férfi és nő egyenlőképpen Isten kezéből származnak. Ő a Teremtő, aki meghatározza létezésünket és személyiségünket. Ő a fazekas, mi vagyunk az anyag. Minden tőle függ³⁹.

„Álljon itt egy kínai példázat két fiúról, akik egy folyó partján vándoroltak, és ott egy különlegesen szép fát láttak. Egyikük szomorúan jegyezte meg, hogy milyen sajnálatra méltó az a fa, mert nem tud elmozdulni helyéről. Egy ilyen fának bizonyára „szabad”-nak kell lennie! Nosza, kirángatták a fát a földből, hogy szabadsággal ajándékozzák meg. A tanulság nyilvánvaló. A fa azon a helyen szép és szabad, amely a számára rendeltetett, másként elpusztul. Ilyen módon lehetünk mi is szabadok – örülhetünk a szabadságunknak –, ha követjük Isten tervét,

³⁸ Strauch i. m. 89. p.

³⁹ Strauch i. m. 95. p.

és elfogadjuk azt a helyet, amelyet a számunkra rendelt. Amíg a vonat a sínen marad, addig tud előrejutni. Amíg a vitorlás hajó engedi, hogy hajtsák a szelek, megmarad szabadságában⁴⁰.

Isten megtervezte a férfi és a nő számára egyaránt a megfelelő szerepet, úgy alkotta meg őket, hogy ezt a szerepet az Ő meglepésére be tudják tölteni. A teljesítés titka az, hogy elfogadjuk Isten tervét. A meglepégedett szív ismeri az igazi szabadságot.⁴¹

Egység Krisztusban

„Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban” (Gal 3,28). Csodálatos ige ez, melyből kiderül, hogy a Krisztusban való üdvösség szempontjából mindegy, hogy valaki milyen nemű! „Mind a keresztyén férfi és nő azért elsősorban azért felelős, hogy megtalálja a helyet, amelyet Isten rendelt számára. Nem érhet bennünket nagyobb tisztség, mint ha azzá leszünk, amivé Isten akarata szerint lennünk kell, és ha azt tesszük, amit Isten velünk eltervezett”⁴².

Én kívánom mindenkinek, hogy megtalálja a helyét Isten nagy tervében, s hogy akaratának teljesítése közben az Ő nevét tudjuk dicsérni, s közben nem feledve Krisztus Urunk szavait: „Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el” (Mt 24,35). És nem feledve Pál apostol szavait sem: „Mert a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak” (Ef 6,12).

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. BARTH, KARL: *DIE KIRCHLICHE DOGMATIK*. Zürich: Evangelischer Verlag A. G. Zollikon, 1951 (KD III/4 129. 1.)
2. BÁNDY, GYÖRGY: *Bevezetés az Újszövetségbe*. Komárom: Selye János Egyetem, 2008
3. ISBN 978-80-89234-50-9

⁴⁰ Smart F. – Young J. i. m. 55. p.

⁴¹ v. ö.: Smart F. – Young J. i. m. 55. p.

⁴² Smart F. – Young J. i. m. 5. p.

4. CAMPBELL, R. K.: *A keresztyén otthon, A nő helyzete a Szentírás szerint*. Budapest: Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió, ISBN 963 9434 40 X
5. FAZEKAS, ZSUZSANNA: *NŐNEK TEREMTVE – Feleség, anya, szerető, barát vagy csak bejárónő...*In *Kálvinista Szemle*. 2012, LXXXIII. évf., 3.szám, 8–9.o.
6. Dr. KAISER, BERNHARD: *Házassági, családi és szexualitika*. Egyetemi jegyzet; Komárom, 2011/12
7. LOCHMAN, JAN MILIČ: *A SZABADSÁG ÚTJELZŐI (Etikai vázlatok a tízparancsolathoz)*. Budapest: Kálvin János Kiadó, 1993. ISBN 963 300 557 4
8. Dr. PÁLHEGYI, FERENC: *KERESZTYÉN HÁZASSÁG*. Budapest: Kálvin János Kiadó, 2007.
9. ISBN 978 963 558 006 1
10. SMART, FAY – YOUNG, JEAN: *A NŐ Isten gondolatai szerint*. Bratislava: Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió – MSEJK, 2005. ISBN 80-88891-49-3
11. STRAUCH, ALEXANDER: *A férfi és a nő EGYENÉRTÉKŰ, DE KÜLÖNBÖZŐ (A nemekre vonatkozó bibliai helyek rövid tanulmányozása)*. Budapest: Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió, 2003. ISBN 963 9434 42 6
12. Dr. SZÜCS, FERENC: *Teológiai etika*. Budapest: Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, 1993. ISBN 963/836/001/1
13. Dr. TÖRÖK, ISTVÁN: *Etika*. Amsterdam: Free University Press, 1988. ISBN 91-6256-686-3
14. TROBISCH, WALTER: *Kettesben? Szerelemről és házasságról*. Budapest: Primo-Evangéliumi Kiadó. ISBN 963 7838 60 0

Kovácsné Smatarla Ibolya:

Néma kiáltásoktól hangos a Föld... az abortusz keresztyén megközelítéséről

„Te formáltál anyám méhében” (Zsolt 139,13)

Abortusz. Vajon, ha ezt a szót halljuk mi jut eszünkbe? Egy kellemetlen, ámde rutin orvosi beavatkozás? Egy kórház, vagy talán egy magzat méhen belüli fényképe? Vagy egy legális gyilkosság?

Bernard N. Nathanson amerikai szülész-nőgyógyász professzor, 1969-ben egyik alapítója és főszervezője volt a Nemzeti Liga az Abortuszért nevű mozgalomnak, majd létrehozta a világ egyik legnagyobb abortuszklinikáját. Kétéves működése alatt mintegy 60 ezer terhesség-megszakítást hajtott végre. Amikor megválasztották a New York-i szülészeti klinika igazgatójának, lehetősége adódott, hogy figyelemmel kísérje a magzat fejlődését az anyaméhben. A kísérletek alatt felismerte, hogy a magzat tulajdonképpen az ő „meg nem született” páciense. Ekkor készítette a „Néma sikoly” című filmet, amely egy magzat fejlődését és abortálásának menetét követi végig ultrahangos felvétel segítségével. Ez az alig fél órás kisfilm „élménye” adta az ötletet dolgozatom címéhez. Magának a filmnek azért „Néma sikoly” a címe, mert abban a pillanatban, amikor a szívótölcsér – amivel először darabokra vágják a magzatot, majd pedig kiszippantják – hozzáér a gyermekhez a méhen belül, akkor a kisbaba száján sikoly mozdulatot lehet felfedezni. Tehát sikít a félelemtől, a fájdalomtól és közeledő halálától.

Mennyire aktuális ma az abortusz kérdése? Nos, beszéljenek helyettem a szomorú számok. 2000-ben Magyarországon 59.249, 2005-ben 48.689, 2010-ben 43.181 terhesség-megszakítást regisztráltak. Ez a döbbenetesen magas szám azonban csak a regisztrált, hivatalosan, kórházban elvégzett abortuszokról szól. Társadalomkutatók és szociológusok szerint ez a szám a valóságban akár meg is duplázódhat. A csökkenő tendenciát a modern és egyre biztosabb fogamzásgátlási módszereknek tudhatjuk be.

Mindezek mellett azt gondolom, hogy évente kb. 50.000 elkövetett legális gyilkosság, aktuálissá teszi ezt a kérdést mind a keresztyéneknek,